

Poradnik dla Obywatela

Projekt „Od poradnictwa do obywatelstwa” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MIĘJSKI OŚRODEK
POMOCY SPOŁECZNEJ
W KOSZALINIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Przez trzy lata zgłaszaliście się Państwo do Biura Porad Obywatelskich w Koszalinie prosząc o udzielenie pomocy w rozwiązaniu najróżniejszych problemów.

W publikacji, którą otworzyliście przedstawiamy wskazówki do rozwiązania najbardziej powszechnych życiowych spraw. Jesteśmy świadomi, że każda z nich ma indywidualny charakter i trudno dać uniwersalną receptę na wszystkie bolączki. Dlatego zebraliśmy tylko fundamentalne informacje, które mogą być podstawą do dalszej pracy nad problemem w asyście doradcy obywatelskiego.

Publikację stworzyliśmy w oparciu o doświadczenia i wiedzę doradców Biura Porad Obywatelskich w Koszalinie, które jest jednym z blisko 40 podobnych biur działających w Polsce. Koszalińskie BPO zostało otwarte w 2009 roku, dzięki partnerskiej współpracy Stowarzyszenia APERTO, Gminy Miasto Koszalin oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszalinie. Finansowanie na pierwsze trzy lata działalności zapewniła Unia Europejska w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. W tym czasie doradcy BPO pomogli rozwiązać ponad 3 tysiące problemów dotyczących spraw mieszkaniowych, rodzinnych, odszkodowawczych, zadłużeń, spadków, spraw związanych z pracą i dochodzeniem odszkodowań, a także z zakresu wielu innych dziedzin.

Podobnie jak inne Biura Porad Obywatelskich w Polsce pomagamy, przestrzegając zasad ustalonych przez Związek Biur Porad Obywatelskich. Porad udzielamy bezpłatnie wszystkim zainteresowanym. Doradcy działają w sposób bezstronny i niezależny, a udzielane przez nich porady są aktualne i rzetelne. Klienci mogą liczyć na poufność i ochronę przekazanych nam informacji.

Ponieważ nadrzędną ideą poradnictwa obywatelskiego jest zapewnienie wszystkim bezpłatnego dostępu do informacji, niezbędnych do uniknięcia lub pokonania problemów w różnych dziedzinach życia, na kolejnych stronach podajemy wskazówki dotyczące spraw często poruszanych w trakcie wizyt w Biurze Porad Obywatelskich w Koszalinie.

Mamy nadzieję, że niniejsza publikacja będzie cennym i pomocnym materiałem, umożliwiającym rozwiązanie choć części Państwa problemów. W bardziej skomplikowanych sprawach zachęcamy do kontaktu z najbliższym Biurem Porad Obywatelskich.

*Anna Magryta-Urban – koordynatorka projektu
Marcin Urban – kierownik Biura Porad Obywatelskich*

Stowarzyszenie APERTO

„Poradnik dla obywatela” opracowany został przez zespół doradców koszalińskiego Biura Porad Obywatelskich z siedzibą przy ul. Piłsudskiego 6/2.

Konsultacja prawna:

Radca Prawny Paweł Kijewski

Redakcja: Małgorzata Bucholc

Skład: Justyna Marciniak

Druk:

Perfekta info, tel. 81 46 10 229

www.pfekta.info.pl

ISBN: 978-83-927747-7-8

Stan prawny na dzień 01.08.2011 roku.

Szanowni Państwo,

Próbując nadążyć za zmieniającą się jak w kalejdoskopie rzeczywistością przepisy prawne nastroczają każdemu z nas coraz więcej problemów. Procedury, umowy, prawa i obowiązki stron, a także różnorodność spraw, z którymi codziennie się spotykamy powodują, że bardzo łatwo zagubić się w ich gąszczu.

Przez trzy lata miejscem, w którym można było uzyskać konkretną poradę i pomoc było Biuro Porad Obywatelskich, gdzie eksperci doradzali Państwu jak sprawnie załatwić sprawy mieszkaniowe, rodzinne, spadkowe, odszkodowawcze i inne. Uruchomienie poradni było możliwe dzięki dobrej współpracy Stowarzyszenia APERTO, Gminy Miasta Koszalin oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszalinie. Działająca przez trzy lata poradnia zdała swój egzamin, za co serdecznie dziękuję wszystkim osobom i instytucjom zaangażowanym w realizację tak potrzebnego projektu. Efekty tej pracy obrazuje m.in. Poradnik dla Obywatela, który trzymacie Państwo w ręku.

Piotr Jedliński
Prezydent Koszalina

Bezpłatne porady są świadczone także w:

Urządzie Miejskim

- Miejski Rzecznik Konsumentów – Krystyna Piwońska
tel. 94 348 88 44, e-mail: krystyna.piwonska@um.man.koszalin.pl
poniedziałek godz. 9:00 – 17:00, wtorek – piątek godz. 8:00 – 14:30;
pokój 322.
- Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych – Anna Ginda
tel. 94 348 87 17, e-mail: anna.ginda@um.man.koszalin.pl
poniedziałek godz. 9:00 – 17:00, wtorek – piątek godz. 8:00 – 14:30,
pokój 23.

Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej:

- Zespół Poradnictwa Specjalistycznego, tel. 94 316 03 58;
poniedziałek, środa – piątek godz. 9:00 – 13:00

Spis treści

I. Sprawy rodzinne

1. Zawarcie małżeństwa przez osobę niepełnoletnią 8
2. Przemoc w rodzinie 9
3. Wypłata wynagrodzenia do rąk współmałżonka 11
4. Jak sporządzić pozew o rozwód? 14
5. Alimony dla dzieci 15
6. Pozbawienie rodzica władzy rodzicielskiej 18
7. Ustalenie kontaktów z dzieckiem 19

II. Postępowanie spadkowe

1. Postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku 22
2. Notarialne poświadczenie dziedziczenia 24
3. Jak osobiście sporządzić testament? 25
4. Oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku 26

III. Sprawy mieszkaniowe

1. Procedura przekształcenia lokalu spółdzielczego w odrębną własność 30
2. O czym warto pamiętać będąc członkiem spółdzielni mieszkaniowej? 30
3. W jaki sposób uzyskać lokal mieszkalny z zasobów komunalnych? 31
4. Wykup lokalu komunalnego 32
5. Dodatek mieszkaniowy 33

IV. Problemy z długami

1. Odpowiedzialność poręczycieli za zobowiązania 38
2. Żądanie przez poręczyciela zwrotu pieniędzy za spłacony za dłużnika kredyt 39
3. Egzekucja z wynagrodzenia za pracę oraz z rent i emerytur 40
4. Uprawnienia windykatora 41

V. Urzędy i sądy

1. Jak poradzić sobie w urzędzie gminy?	46
2. Odwołania od decyzji administracyjnych	46
3. Terminy załatwiania spraw w urzędzie gminy	47
4. Co powinno zawierać pismo kierowane do sądu?	48
5. Wartość przedmiotu sporu	49
6. Zwolnienie z kosztów sądowych	50
7. Pomoc adwokata z urzędu	52

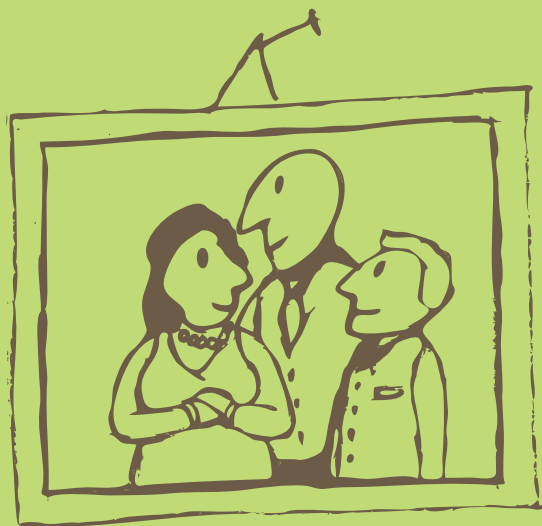
VI. Zatrudnienie

1. Elementy umowy o pracę	56
2. Umowa o pracę a umowy niepracownicze	57
3. Jak odzyskać od pracodawcy należne wynagrodzenie?	58
4. Państwowa Inspekcja Pracy	59

VII. Wzory pism

1. Wniosek o nakazanie wypłacania jednemu z małżonków wynagrodzenia za pracę drugiego z małżonków	12
2. Pozew o alimenty	16
3. Wniosek o stwierdzenie nabycia spadku	23
4. Własnoręczny testament	26
5. Przedsądowe wezwanie do zapłaty	39
6. Wniosek powoda o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienia adwokata	51

1.

Sprawy rodzinne

I. Sprawy rodzinne

1. Zawarcie małżeństwa przez osobę niepełnoletnią

Zgodnie z przepisami Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego kobieta, która ukończyła 16 rok życia, a nie ukończyła 18 lat, może zawrzeć małżeństwo, jeśli uzyska zgodę sądu rodzinnego. Aby uzyskać taką zgodę należy złożyć w wydziale rodzinnym sądu rejonowego (właściwego dla miejsca zamieszkania wnioskodawcy) "Wniosek na wyrażenie zgody na zawarcie związku małżeńskiego".

W treści pisma wnioskodawczynie powinna wskazać swoje imię, nazwisko, datę, miejsce urodzenia oraz miejsce zamieszkania, prosząc o wyrażenie zgody na zawarcie związku małżeńskiego. We wniosku należy również podać imiona, nazwiska i adresy rodziców wnioskodawczynie oraz jej partnera. W uzasadnieniu trzeba opisać aktualną sytuację życiową wnioskodawczynie i jej partnera: czy pracują, czy nadal się uczą, gdzie zamieszkują, czy małeletnia jest w ciąży, czy rodzice wyrażają zgodę na ten ślub. Do wniosku załączamy: odpisy skrócone aktów urodzenia nieletniej i jej partnera, ewentualne zaświadczenia o zatrudnieniu i dochodach, zaświadczenie lekarskie potwierdzające ciążę. Pismo powinno zostać odręcznie podpisane przez wnioskodawczynię.

Do wniosku trzeba również dołączyć dowód potwierdzający dokonanie opłaty w wysokości 100 zł. Opłatę można uiścić przelewem lub przekazem na konto sądu (numery rachunków bankowych sądów dostępne na stronie **www.ms.gov.pl**) albo bezpośrednio w kasie sądu.

Jeśli wnioskodawczynie nie ma pieniędzy na opłacenie kosztów sądowych, powinna wraz z „Wnioskiem na wyrażenie zgody na zawarcie związku małżeńskiego” złożyć wniosek o zwolnienie z kosztów sądowych i oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania (formularz ustalony przez Ministra Sprawiedliwości).

Postępowanie w tej sprawie ma charakter nieprocesowy. Liczba rozpraw uzależniona jest od stopnia skomplikowania sprawy oraz liczby przesłuchiwanego świadków. Oprócz nieletniej, jej partnera i rodziców sąd może zadecydować o przesłuchaniu także innych osób, bliskich przyszłym małżonkom oraz zarządzić przeprowadzenie wywiadu środowiskowego by ustalić warunki, w jakich żyją osoby ubiegające się o udzielenie zezwolenia.

Po przeprowadzeniu postępowania sąd wyda postanowienie o zgodzie lub jej braku na zawarcie związku małżeńskiego. Podejmując powyższą decyzję sąd bada następujące okoliczności:

- czy przyszłych małżonków wiąże stabilny związek uczuciowy,
- czy będą posiadać środki na utrzymanie,
- czy nieletnia jest wystarczająco dojrzała emocjonalnie i zdaje sobie sprawę z powagi sytuacji,
- czy są zdecydowani tworzyć wspólną rodzinę.

Zawarcie małżeństwa przez nieletnią powoduje, że z mocy prawa staje się ona pełnoletnia. Nawet gdyby małżeństwo unieważniono przed ukończeniem przez nią 18 roku życia, nie traci ona pełnoletności.

Ważne: Mężczyzna, który nie ukończył 18 lat, nie może zawrzeć ważnego małżeństwa cywilnego, nawet za zgodą sądu.

2. Przemoc w rodzinie

Każda osoba, która doznaje przemocy psychicznej lub fizycznej ze strony osoby najbliższej (męża, żony, konkubenta, konkubiny, matki, ojca, pełnoletniego syna lub córki) może o tym fakcie zawiadomić policję, telefonicznie kontaktując się z numerem 997 lub osobiście w najbliższym Komisariacie Policji. Można również złożyć zawiadomienie pisemne lub ustne w Prokuraturze Rejonowej.

W piśmie zawiadamiającym o stosowaniu przemocy należy podać dane: imię, nazwisko i adres osoby, wobec której stosowana jest przemoc oraz dane osób, które dopuszczają się stosowania tej przemocy. W zawiadomieniu należy opisać sytuacje i zdarzenia, w trakcie których stosowana była przemoc, określić jak długo i jak często ma ona miejsce, czy ma charakter jednorazowy czy też jest procesem ciągłym i czy trwa nadal oraz wskazać czy jest to przemoc psychiczna czy fizyczna.

Aby prokuratura mogła skierować wobec sprawcy przemocy akt oskarżenia należy ponadto przedstawić dowody, którymi mogą być:

- zeznania osoby pokrzywdzonej,
- zeznania świadków,
- potwierdzenie pobytu w ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy,
- obdukcja lekarska tj. zaświadczenie lekarskie potwierdzające i opisujące obrażenia cielesne,
- dokumentacja medyczna potwierdzająca leczenie skutków pobicia.

! **Ważne:** *Przemoc domowa nie jest sprawą prywatną, lecz przestępstwem, które podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat, a jeżeli czyn ten połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa kara pozbawienia wolności może wynosić do 10 lat.*

O stosowaniu przemocy w rodzinie można również poinformować pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszalinie w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym, przy Al. Monte Cassino 2 lub pracowników socjalnych w Rejonach Pracy Socjalnej przy ulicach: Al. Monte Cassino 2 oraz Podgórznej 16.

Zarówno Policja, jak i pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej mogą osobie doznającej przemocy w rodzinie założyć tzw. Niebieską Kartę. W trakcie interwencji funkcjonariusze opiszą w powyższej Karcie zdarzenie oraz działania podjęte przez Policję. Dane zawarte w Niebieskiej Karcie mogą stanowić dowód w postępowaniu procesowym, jeśli ofiara postanowi złożyć doniesienie o popełnieniu przestępstwa. Po interwencji Karta przekazywana jest oficerowi dyżurnemu jednostki i właściwy funkcjonariusz dzielnicowy ma obowiązek w ciągu siedmiu dni ponownie odwiedzić rodzinę i przeprowadzić wywiad środowiskowy, a następnie monitorować jej sytuację, nie rzadziej niż co miesiąc.

! **Ważne:** *w przypadku przemocy masz prawo zadzwonić na policję i domagać się, aby w czasie interwencji usunięto sprawcę przemocy z mieszkania, które wspólnie zajmujecie.*

Jeśli w wyniku doznania przemocy w rodzinie ofiara musi opuścić lokal mieszkalny może uzyskać wsparcie w ośrodku dla ofiar przemocy domowej. W Koszalinie pomoc taką można uzyskać w Centrum Kryzysowym dla Kobiet i Kobiet z Dziećmi „Nadzieja” przy ul. Harcerskiej 17. Centrum jest czynne całą dobę.

W przypadku powtarzających się napadów przemocy i agresji ofiara może wystąpić do sądu o eksmisję sprawcy przemocy z mieszkania. Pozew w tej sprawie należy złożyć do sądu rejonowego właściwego ze względu na miejsce położenia nieruchomości, będącej miejscem zamieszkania sprawcy przemocy. Dla nieruchomości zamieszkiwanych przez sprawców przemocy położonych w Koszalinie sądem właściwym w tej sprawie będzie Sąd Rejonowy I Wydział Cywilny przy ul. Gen. Wł. Andersa 34.

W pozwie należy podać dane osoby (tj. imię, nazwisko, adres zamieszkania) wobec której ma być wykonana eksmisja oraz opisać uciążliwości wynikające ze wspólnego zamieszkiwania, wskazując jednocześnie dokumenty lub

świadków, którzy mogą potwierdzić te uciążliwości. Opłata sądowa od pozwu wynosi 200 zł.

Po wydaniu przez sąd nakazu eksmisji sprawca przemocy powinien opuścić mieszkanie. Jeśli nie zrobi tego dobrowolnie wówczas można wystąpić o wykonanie eksmisji do komornika sądowego. Przeprowadzenie eksmisji uzależnione jest od wpłacenia komornikowi opłaty za dokonanie czynności. Jeśli ofiara przemocy nie jest w stanie dokonać powyżej opłaty może wystąpić do sądu rejonowego, właściwego dla miejsca działalności komornika, z wnioskiem o zwolnienie z kosztów komorniczych.

Ważne: Jeżeli w postępowaniu sądowym ofiara przemocy była zwolniona z kosztów prowadzenia postępowania to zwolnienie z kosztów dotyczy również postępowania egzekucyjnego.

3. Wypłata wynagrodzenia do rąk współmałżonka

Każdy z małżonków ma obowiązek dostarczać środków do zaspokajania potrzeb rodziny, by zapewnić jej odpowiednie warunki do życia (mieszkanie, jedzenie, odzież itp.). Na mocy przepisów Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego obowiązek ten powinien być realizowany zgodnie z siłami oraz możliwościami zarobkowymi i majątkowymi każdego z małżonków.

Jeśli małżonkowie pozostają we wspólnym pożyciu, a jedno z małżonków odmawia pomocy w zaspokajaniu potrzeb rodziny i przeznacza swoje wynagrodzenie np. na zakup alkoholu lub hazard, drugi z współmałżonków może wystąpić do sądu rejonowego (wydział rodzinny i nieletnich, właściwy dla miejsca zamieszkania wnioskodawcy) z „Wnioskiem o nakazanie wypłaty wynagrodzenia za pracę małżonka drugiemu małżonkowi”. Wniosek taki jest zwolniony od kosztów sądowych.

We wniosku należy określić i uzasadnić wysokość środków finansowych niezbędnych do zaspokojenia podstawowych potrzeb rodziny (opłaty za mieszkanie, zakup żywności, odzieży itp.) i przedstawić potrzeby małoletnich dzieci. Zasadność żądań należy w miarę możliwości potwierdzić odpowiednimi dokumentami np. fakturami za zakup leków, wpłatami za dodatkowe zajęcia, fakturami za zakup odzieży itp. Należy również opisać fakty potwierdzające, że współmałżonek nie przyczynia się do zaspokojenia potrzeb rodziny (np. trwoni wynagrodzenie za pracę, wydaje pieniądze na zakup alkoholu). Sąd zbada,

czy na zaspokojenie potrzeb rodziny potrzebne jest całe wynagrodzenie małżonka, czy wystarczy tylko część z tego wynagrodzenia. Po rozpatrzeniu sprawy sąd wyda postanowienie, zgodnie z którym pracodawca, nawet bez zgody pracownika, będzie wypłacał jego wynagrodzenie do rąk drugiego współmałżonka lub przekazywał je na wskazany przez niego rachunek bankowy.

! **Ważne:** Procedura, poza wynagrodzeniami, ma również zastosowanie do rent i emerytur.

WZÓR 1 – Wniosek o nakazanie wypłacania jednemu z małżonków wynagrodzenia za pracę drugiego z małżonków

Koszalin, 25 maja 2011 r.

Sąd Rejonowy
III Wydział Rodzinny i Nieletnich
ul. Gen. Wł. Andersa 34
75-950 Koszalin

Wnioskodawczyni: Joanna Pyrkanowska
ul. Zwycięstwa 425/11
75- 236 Koszalin

Uczestnik postępowania: Jan Pyrkanowski
ul. Zwycięstwa 425/11
75- 236 Koszalin

WNIOSEK o nakazanie wypłacania jednemu z małżonków wynagrodzenia za pracę drugiego z małżonków

Wnoszę o:

- 1) nakazanie Spółce Poligraficznej DRUK Magdaleny i Janusza Nowak z siedzibą przy ul. Darłowskiej 16 w Koszalinie, aby wypłacała wynagrodzenie uczestnika postępowania Jana Pyrkanowskiego w całości do rąk jego żony – wnioskodawczyni Joanny Pyrkanowskiej.
- 2) obciążenie uczestnika kosztami postępowania.

Uzasadnienie

Zawarłam z uczestnikiem postępowania Janem Pyrkanowskim związek małżeński w dniu 12 stycznia 1990 r. Z tego związku urodziło się czworo dzieci – Paweł lat 20, Damian lat 19, Joanna lat 14 i Dominika lat 9.

Dowód: odpis skrócony aktu małżeństwa, odpisy skrócone aktów urodzenia.

Od kilkunastu miesięcy mąż przestał przekazywać mi jakiegokolwiek środki na utrzymanie domu. Uważa, że moje wynagrodzenie oraz sporadyczne dochody, uzyskiwane przez dwóch najstarszych synów, powinny w całości wystarczyć na nasze potrzeby. Swoje dochody przeznaczają na alkohol i spotkania z kolegami. Twierdzi, że ożenił się jako bardzo młody człowiek, a teraz ma już odchowane dzieci i chce wreszcie móc wydać zarobione pieniądze na własne przyjemności. Z powodu zachowania męża nasza rodzina zaczyna popadać w długi.

Pomimo pomocy synów, którzy nadal się uczą i tylko sporadycznie wykonują dorywcze prace, nie jestem w stanie sama ponosić kosztów utrzymania rodziny.

Jednocześnie nadmieniam, że mąż nadal zamieszkuje w naszym wspólnym domu, korzystając ze wszystkich pomieszczeń, zakupionej żywności, środków higienicznych. Mąż nadal oczekuje, że będę prac i prasować jego odzież.

Dowód: zaznanie świadków: Magdaleny Milczakowskiej zam. w Koszalinie przy ul. Piotra Skargi 128/37, przesłuchanie stron i ich pełnoletnich dzieci.

Wnioskodawczyni pracuje w Szkole Podstawowej Nr 24 w Koszalinie na stanowisku specjalisty ds. księgowości i z tego tytułu osiąga dochody w kwocie 3.100 zł miesięcznie. Nie ma żadnego innego źródła utrzymania.

Dowód: zaświadczenie z miejsca pracy.

Uczestnik postępowania, Jan Pyrkanowski, jest elektrykiem i pracuje w Spółce Poligraficznej DRUK Magdaleny i Janusza Nowak z siedzibą przy ul. Darłowskiej 16 w Koszalinie. Jego miesięczne wynagrodzenie wynosi około 4.000 zł.

Strony mieszkają razem i pozostają we wspólności małżeńskiej.

Dowód: przesłuchanie stron.

Wydatki podstawowe związane z utrzymaniem mieszkania i rodziny wynoszą około 5.000 zł miesięcznie:

- opłaty za mieszkanie	- 1.400 zł
- wyżywienie	- 1.500 zł
- nauka dzieci na dodatkowych zajęciach językowych	- 600 zł
- środki czystości	- 300 zł
- paliwo i ubezpieczenie samochodu	- 500 zł
- ubrania i leki	- 700 zł

Dowód: rachunki i faktury za opłaty i zakup towarów i usług.

Mając na uwadze powyższe uważam, że wypłata wynagrodzenia współmałżonka do moich rąk jest uzasadniona.

Joanna Pyrkanowska

Załączniki:

- 1) odpis skrócony aktu małżeństwa,
- 2) odpisy skrócone aktów urodzenia,
- 3) zaświadczenie z miejsca pracy o wysokości zarobków,
- 4) faktury i rachunki za opłaty i zakup towarów i usług
- 5) odpis wniosku.

4. Jak sporządzić pozew o rozwód?

Pozew o rozwód, w formie pisemnej, może być złożony przez każdego z małżonków.

W postępowaniu powodem jest małżonek, który wnosi pozew o rozwód, natomiast pozwanym, jest drugi z małżonków.

Pozew należy złożyć w sądzie okręgowym lub wysłać listem poleconym na adres sądu, w którego okręgu małżonkowie mieli ostatnie wspólne miejsce zamieszkania, jeśli chociaż jedno z nich nadal w okręgu tym przebywa. Jeśli żaden z małżonków w okręgu ostatniego wspólnego miejsca zamieszkania nie przebywa, pozew należy wnieść do sądu okręgowego właściwego dla miejsca zamieszkania pozwanego. Gdy miejsca tego nie można ustalić, pozew wnosi się do sądu właściwego dla miejsca zamieszkania powoda.

W pozwie należy podać dane osobowe stron: imiona i nazwiska małżonków, ich aktualne adresy oraz dokładnie określić żądania składającego pozew (czy domaga się orzeczenia rozwodu z winy współmałżonka, czy też orzeczenia bez orzekania o winie). W uzasadnieniu pozwu należy opisać fakty potwierdzające, że nastąpił trwały i zupełny rozkład pożycia na płaszczyźnie uczuciowej, fizycznej i ekonomicznej. Jeśli powód chciałby powołać świadków, którzy potwierdzą opisane przez niego fakty, w pozwie należy zawrzeć żądanie przesłuchania świadków oraz wskazać ich imiona, nazwiska i aktualnie adresy. Jeśli małżonkowie posiadają wspólne dzieci w uzasadnieniu należy wskazać ich liczbę, wiek i płeć.

Pozew o rozwód wraz z załącznikami należy sporządzić w trzech egzemplarzach. Dwa egzemplarze należy złożyć w sądzie (egzemplarze dla sądu i dla pozwanego). Na trzecim egzemplarzu powód może uzyskać w biurze podawczym potwierdzenie faktu i daty złożenia pozwu.

Do pozwu o rozwód należy załączyć akt małżeństwa oraz akty urodzenia wspólnych dzieci. Jeśli powód ubiega się o alimenty lub o zwolnienie z kosztów sądowych, powinien również przedstawić zaświadczenie o uzyskiwanych dochodach i jeśli to możliwe zaświadczenie o zarobkach pozwanego.

Pozew o rozwód podlega opłacie stałej w wysokości 600 zł, której można dokonać w kasie sądu lub na rachunek bankowy sądu. Dodatkowe opłaty zależne są od wniosków o alimenty, podział mieszkania lub majątku. Wraz z pozwem rozwodowym powód może wnioskować o zwolnienie z kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

5. Alimenty dla dzieci

Pozew o przyznanie alimentów, o ich podwyższenie lub obniżenie, składa się do sądu rejonowego wydziału rodzinnego i nieletnich w miejscu zamieszkania dziecka lub miejscu zamieszkania osoby pozwanej (tj. osoby, która ma być zobowiązana do płacenia alimentów). Jeśli dziecko zamieszkuje na terenie Koszalina (lub tu zamieszkuje osoba pozwana), pozew należy złożyć do Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i Nieletnich przy ul. Andersa 34.

Osobą uprawnioną do wystąpienia o przyznanie alimentów jest zawsze dziecko, ale w postępowaniu sądowym reprezentuje je przedstawiciel ustawowy. Najczęściej przedstawicielem takim jest jeden z rodziców lub opiekun prawny dziecka. W pozwie należy więc wskazać, że powodem jest dziecko, a w jego imieniu działa np. matka.

W pozwie należy wskazać dane osobowe pozwanego tj. osoby, od której domagamy się alimentów: imię, nazwisko oraz adres zamieszkania.

W pozwie należy wskazać miesięczną wysokość alimentów, o które wnosimy i określić tzw. wartość przedmiotu sporu. Wynosi ona zawsze tyle, ile roczna kwota alimentów. W uzasadnieniu trzeba dokładnie opisać potrzeby dziecka, jeżeli to możliwe udokumentować je oraz określić wysokość kosztów związanych z zaspokojeniem tych potrzeb (wyżywienie, koszty zapewnienia mieszkania, zakupy związane z nauką i rozwijaniem uzdolnień lub zainteresowań, koszty leczenia itp.). Należy pamiętać, że wysokość alimentów powinna odpowiadać uzasadnionym potrzebom dziecka oraz możliwościom zarobkowym i majątkowym osoby zobowiązanej do ich płacenia.

Pozew należy sporządzić w trzech egzemplarzach. Dwa egzemplarze składamy w sądzie (egzemplarze dla sądu i dla pozwanego). Na trzecim egzemplarzu powód może uzyskać w biurze podawczym potwierdzenie faktu i daty złożenia pozwu.

Do pozwu o rozwód należy załączyć:

- odpis aktu urodzenia dziecka,
- odpis aktu małżeństwa oraz odpis wyroku rozwodowego,
- poprzedni wyrok w sprawie o alimenty (jeśli był wydany),
- zaświadczenie o wysokości dochodów (odpowiednio do sytuacji: zaświadczenie z zakładu pracy o wysokości wynagrodzenia, zaświadczenie z Powiatowego Urzędu Pracy, decyzje o zasiłkach i świadczeniach z pomocy społecznej, decyzje z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych).

Pozew o alimenty jest zwolniony z opłaty sądowej, za wyjątkiem pozwu o obniżenie alimentów.

WZÓR 2 – Pozew o alimenty

Koszalin, 02.01.2010 roku

Sąd Rejonowy w Koszalinie
III Wydział Rodzinny i Nieletnich
ul. Gen. Wł. Andersa 34
75-950 Koszalin

Powód: Mariusz Lewandowski
zam. ul. Kościuszkowców 128/37
75- 291 Koszalin
działający przez przedstawicielkę ustawową:

matkę: Barbarę Lewandowską
zam. ul. Kościuszkowców 128/37
75- 291 Koszalin

Pozwany: Krystian Lewandowski
zam. ul. Leśna 99/112
75- 121 Koszalin

wartość przedmiotu sporu: 6.000 zł.
(słownie: sześć tysięcy zł).

POZEW O ALIMENTY

W imieniu małoletniego Mariusza Lewandowskiego wnoszę o:

1. Zasądzenie od pozwanego Krystiana Lewandowskiego na rzecz małoletniego Mariusza Lewandowskiego alimentów w wysokości 500 zł (słownie: pięćset zł) miesięcznie, płatnych z góry, do 15-go każdego miesiąca, do rąk przedstawicielki ustawowej – matki Barbary Lewandowskiej wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat, począwszy od 15.02.2010 r.
2. Zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

Ponadto wnoszę o:

3. Zabezpieczenie powództwa przez zobowiązanie pozwanego Krystiana Lewandowskiego do wpłacania małoletniemu powodowi Mariuszowi Lewandowskiemu przez czas trwania procesu po 500 zł (słownie: pięćset zł) miesięcznie, płatnych do rąk jego przedstawicielki ustawowej – matki Barbary Lewandowskiej do dnia 15-go każdego miesiąca z góry, z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat.
4. Wydanie wyroku zaocznego w przypadku nie stawienia się pozwanego na rozprawę.

Uzasadnienie

Pozwany jest ojcem małoletniego Mariusza Lewandowskiego ur. 15 marca 2003 r.

dowód: odpis skrócony aktu urodzenia.

W dniu 17 marca 2006 r. Sąd Okręgowy w Koszalinie I Wydział Cywilny rozwiązał związek małżeński Krystiana i Barbary Lewandowskiej.

Dowód: odpis wyroku rozwodowego o sygn. akt I Nc 627/06.

Pozwany po rozwodzie zobowiązał się płacić dobrowolnie na rzecz małoletniego Mariusza Lewandowskiego alimenty w kwocie 400 zł miesięcznie. Jednak od 4 miesięcy pozwany zaniechał tej praktyki. Pozwany nie spotyka się również z dzieckiem.

Małoletni powód mieszka z matką, która pracuje w szpitalu jako pielęgniarka. Z pracy osiąga miesięczny dochód w wysokości 1200 zł.

dowód: zaświadczenie o zarobkach.

Na opłaty związane z mieszkaniem matka małoletniego powoda przeznacza 500 zł miesięcznie. Na ubranie, jedzenie i inne potrzeby małoletniego Mariusza Lewandowskiego miesięcznie około 400 zł. W roku bieżącym małoletni podjął naukę w szkole podstawowej i dodatkowo uczęszcza na zajęcia języka angielskiego i muzyki. Koszty nauki wynoszą około 300 zł miesięcznie.

dowód: zaświadczenie o dokonanych wpłatach do szkoły.

Dodatkowo powód cierpi na alergię i wiąże się to z ponoszeniem kosztów na leczenie w wysokości 200 zł miesięcznie.

dowód: zaświadczenie lekarskie i rachunki za zakup leków.

Pozwany ma wyższe wykształcenie i pracuje w banku na kierowniczym stanowisku. Jego zarobki wynoszą około 4.000 zł miesięcznie.

dowód: zeznania stron.

W tym stanie rzeczy powództwo jest uzasadnione.

Barbara Lewandowska

Załączniki:

1. Odpis skrócony aktu urodzenia Mariusza Lewandowskiego.
2. Odpis wyroku rozwodowego o sygn. akt I Nc 627/06.
3. Zaświadczenie o zarobkach Barbary Lewandowskiej.
4. Zaświadczenie o wpłatach dotyczących nauki
5. Zaświadczenie lekarskie i rachunki za zakup leków.
6. Odpis pozwu i załączników.

! **Ważne:** Jeżeli pogorszyła się sytuacja zdrowotna, finansowa lub rodzinna osoby zobowiązanej do płacenia alimentów, może ona wystąpić do sądu z pozwem o obniżenie alimentów. W uzasadnieniu takiego pozwu należy szczególnie opisać zdarzenia i okoliczności wskazujące, że płacenie alimentów w dotychczasowej wysokości jest niemożliwe.

Jeżeli osoba zobowiązana do płacenia alimentów uchyla się od realizacji tego obowiązku można skierować do komornika sądowego wniosek o wszczęcie egzekucji.

Jeśli egzekucja prowadzona przez komornika jest bezskuteczna a dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza 750 zł można skierować do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszalinie przy Al. Monte Cassino 2 wniosek o przyznanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Świadczenia powyższe wypłacane są w wysokości orzeczonej przez sąd, jednak nie wyższej niż 500 zł miesięcznie.

6. Pozbawienie rodzica władzy rodzicielskiej

Z uwagi na dobro nieletniego dziecka każdy z rodziców dziecka może wnieść do sądu rejonowego wniosek o pozbawienie władzy rodzicielskiej drugiego rodzica. Postępowanie w tej sprawie może być również wszczęte z urzędu, dlatego każdy komu znane jest zdarzenie uzasadniające wszczęcie takiego postępowania zobowiązany jest zawiadomić sąd opiekuńczy.

Wniosek w tej sprawie należy sporządzić w trzech egzemplarzach. Dwa egzemplarze należy złożyć w sądzie (egzemplarze dla sądu i dla uczestnika – rodzica, który ma zostać pozbawiony władzy rodzicielskiej). Na trzecim egzemplarzu wnioskodawca może uzyskać w biurze podawczym potwierdzenie faktu i daty złożenia wniosku.

Wniosek o pozbawienie władzy rodzicielskiej należy wnieść do sądu rejonowego, w którego okręgu dziecko ma miejsce zamieszkania, a w przypadku braku takiego miejsca wniosek należy złożyć w okręgu tego sądu, gdzie dziecko przebywa. Jeśli dziecko zamieszkuje w Koszalinie (lub tu przebywa) wniosek o pozbawienie władzy rodzicielskiej należy skierować do Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i Nieletnich przy ul. Gen. Wł. Andersa 34.

We wniosku należy przytoczyć okoliczności i powody, dla których rodzic dziecka występuje z takim wnioskiem np. wskazać, że władza rodzicielska jest nadużywana, lub że istnieją trwałe przeszkody w jej wykonywaniu (np. długotrwała choroba fizyczna lub psychiczna).

Wniosek podlega opłacie stałej w wysokości 40 zł, którą należy wpłacić w kasie sądu lub na rachunek bankowy sądu.

7. Ustalenie kontaktów z dzieckiem

Jeśli rodzicowi, który nie sprawuje bezpośredniej opieki nad dzieckiem, drugi rodzic utrudnia kontakty z dzieckiem można złożyć wniosek o uregulowanie kontaktów z dzieckiem. Wniosek taki składa się do sądu rodzinnego i nieletnich właściwego dla miejsca zamieszkania dziecka. Wniosek taki może złożyć nie tylko matka lub ojciec, ale również babcia lub dziadek dziecka. Jeśli dziecko zamieszkuje w Koszalinie wniosek w tej sprawie należy złożyć w Sądzie Rejonowym, III Wydział Rodzinny i Nieletnich przy ul. Gen. Wł. Andersa 34.

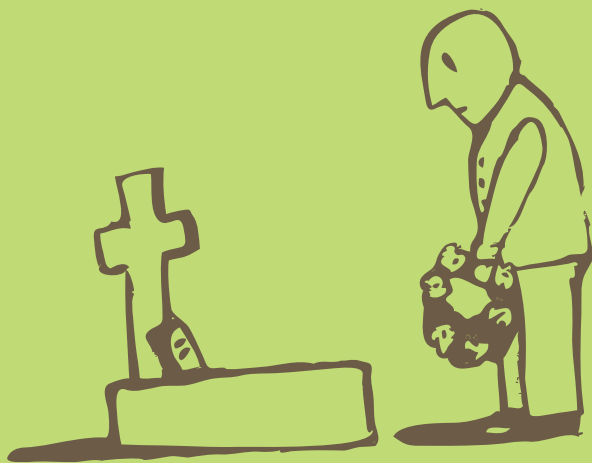
We wniosku trzeba opisać, dlaczego rodzic uważa, że ma ograniczone lub niewystarczające kontakty z dzieckiem, jakie relacje łączą go z dzieckiem i w jaki sposób istniejąca sytuacja wpływa na dziecko.

Należy również dokładnie określić formę, miejsce, termin i częstotliwość oczekiwanych kontaktów z dzieckiem oraz wskazać, czy mają one odbywać się w obecności czy bez obecności drugiego z rodziców (lub opiekuna dziecka). Można również zaproponować, jak kontakty z dzieckiem mają się odbywać w czasie ferii, wakacji i świąt.

Do wniosku należy dołączyć: skrócony akt urodzenia dziecka, jeśli dziecko pochodzi z małżeństwa lub odpis zupełny aktu urodzenia, jeśli dziecko jest poza-małżeńskie.

Opłata sądowa od wniosku wynosi 40 zł i należy ją wpłacić w kasie sądu lub na rachunek bankowy sądu.

11.

Postępowanie spadkowe

II. Postępowanie spadkowe

1. Postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku

Po śmierci osoby, jej prawa i obowiązki przechodzą na spadkobierców. Aby mogli oni powołać się na te prawa i je udowodnić niezbędne jest uzyskanie postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku.

Aby uzyskać powyższy dokument należy złożyć do sądu rejonowego wydziału cywilnego, w którego okręgu zamieszkiwał ostatnio spadkodawca wniosek o stwierdzenie nabycia spadku. Jeśli spadkodawca zamieszkiwał na terenie Koszalina wniosek należy skierować do Sądu Rejonowego I Wydział Cywilny w Koszalinie przy ul. Gen. Wł. Andersa 34. Wniosek można złożyć w każdym momencie, bowiem termin do jego złożenia nie przedawnia się.

Wniosek o stwierdzenie nabycia spadku może złożyć każda osoba, która ma w tym interes prawny tj. spadkobierca, wierzyciel spadkodawcy. Uczestnikami postępowania będą wszyscy spadkobiercy.

We wniosku należy podać imię, nazwisko i adres osoby wnoszącej wniosek oraz imiona, nazwiska i adresy wszystkich możliwych spadkobierców.

Wnosząc o stwierdzenie nabycia spadku należy wskazać:

- imię, nazwisko, adres i datę zgonu spadkodawcy,
- imiona, nazwiska i adresy wszystkich możliwych spadkobierców oraz stopnie pokrewieństwa lub inne relacje łączące zmarłego ze spadkobiercami (np. mąż, żona, córka, syn, brat, siostra itd.). W uzasadnieniu należy również zawrzeć informację czy zmarły pozostawił testament, i jeśli tak, to wskazać datę, treść testamentu, dane osoby, która została powołana na spadkobiercę.

Do wniosku należy załączyć odpisy z aktów stanu cywilnego:

- małżonek załącza tylko akt zgonu spadkodawcy,
- dzieci niezamężne załączają dodatkowo akty urodzenia,
- dzieci zamężne, które przyjęły nazwisko małżonka załączają dodatkowo akt małżeństwa,
- rodzeństwo spadkodawcy załącza akt zgonu spadkodawcy oraz swój akt urodzenia

oraz

- oświadczenia poszczególnych spadkobierców o przyjęciu lub odrzuceniu spadku (jeśli zostały złożone).

Jeśli spadkodawca sporządził testament do wniosku załącza się jego oryginał.

Ważne: Jeśli wniosek o stwierdzenie nabycia spadku składa się do sądu przed upływem 6 miesięcy od chwili śmierci spadkodawcy wszyscy spadkobiercy muszą złożyć oświadczenie o nabyciu lub odrzuceniu spadku.

Wniosek o stwierdzenie nabycia spadku podlega opłacie sądowej w wysokości stałej 50 zł. Dodatkowo, gdy od dnia dowiedzenia się przez spadkobiercę o tytule swego powołania do spadku (przyjmuje się, że jest to data dowiedzenia się przez spadkobiercę o śmierci spadkodawcy lub data dowiedzenia się przez spadkobiercę o sporządzonym przez spadkodawcę testamencie, przy czym data ta nie może przypadać wcześniej niż data śmierci spadkodawcy) nie minęło 6 miesięcy, należy złożyć wniosek o odebranie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku, który podlega opłacie w wysokości 50 zł, od każdej osoby składającej takie oświadczenie. Opłaty powyższe należy wpłacić w kasie sądu lub na rachunek bankowy sądu.

Ważne: We wniosku o stwierdzenie nabycia spadku nie istnieje potrzeba wskazywania jakie składniki wchodzić w skład spadku (nieruchomości, ruchomości, pieniądze, należności, czy zobowiązania).

WZÓR 3 – Wniosek o stwierdzenie nabycia spadku

Koszalin, 12 kwietnia 2011 r.

Sąd Rejonowy
I Wydział Cywilny
ul. Gen. Wł. Andersa 34
75-950 Koszalin

Wnioskodawczyni: Barbara Jabłońska
ul. Budowniczych 185/55
75-134 Koszalin

Uczestnik postępowania: Magdalena Jabłońska
ul. Podgórna 128/37
00-845 Warszawa

WNIOSEK
o stwierdzenie nabycia spadku

Wnoszę o stwierdzenie nabycia spadku po Anieli Jabłońskiej córki Irminy i Kazimierza, ur. 18.06.1956 roku, zmarłej w dniu 22.03.2011 roku w Koszalinie, przed śmiercią na stałe zamieszkałą w Koszalinie przy ul. Budowniczych 185/55

Spadkobiercami ustawowymi są córki zmarłej:

- Barbara Jabłońska ur. 19.05.1987 r., zamieszkała w Koszalinie przy ul. Budowniczych 185/55,
  - Magdalena Jabłońska, ur. 15.01.1979 r. zamieszkała w Warszawie przy ul. Podgórznej 128/37.
- Zmarła nie pozostawiła testamentu.

Barbara Jabłońska

Załączniki:

1. Akt zgonu spadkodawcy
2. Akty urodzenia spadkobierców
3. Oświadczenia spadkobierców o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza

2. Notarialne poświadczenie dziedziczenia

Potwierdzenia nabycia praw do spadku można również dokonać u notariusza. Notarialne poświadczenie dziedziczenia ma tę zaletę, że w odróżnieniu od postępowania sądowego, może zostać szybko zakończone.

W celu uzyskania takiego poświadczenia wszyscy spadkobiercy powinni spotkać się z notariuszem, w celu złożenia swoich oświadczeń. Można to zrobić w dowolnie wybranej kancelarii. Dokumenty, które należy przedłożyć u notariusza są takie same jak w postępowaniu sądowym. W przypadku, gdy spadkobierca pozostawił testament notariusz dokona jego otwarcia i ogłoszenia.

Jeśli pomiędzy spadkobiercami nie wystąpi spór o spadek, to w obecności wszystkich zainteresowanych osób, notariusz sporządzi w formie aktu notarialnego tzw. protokół dziedziczenia, a następnie na jego podstawie akt poświadczenia dziedziczenia, w którym wskaże dane spadkobierców oraz ich udziały w odziedziczonym majątku.

3. Jak osobiście sporządzić testament?

Testament spisuje osobiście spadkodawca. Nie może on zostać napisany pismem maszynowym lub na komputerze. Testament zawiera wolę tylko spadkodawcy, nie może więc zostać sporządzony wspólnie przez małżonków.

Ważnym elementem testamentu jest data, składająca się z oznaczenia dnia, miesiąca i roku. Jeśli spadkodawca sporządzi kilka testamentów, w różnych okresach, data powyższa pozwoli ustalić, który z testamentów jest ostatnią wolą, czyli testamentem ważnym.

W testamencie należy wskazać spadkobiercę lub spadkobierców i powołać ich do całości spadku lub tylko do części np.:

- *Ja niżej podpisany..., urodzony w dniu..., w miejscowości..., będąc świadomy podejmowanych czynności i bez żadnego nacisku oświadczam, że do całości spadku powołuję mojego syna..., urodzonego w dniu..., w miejscowości....*
- *Ja niżej podpisany..., urodzony w dniu..., w miejscowości..., będąc świadomy podejmowanych czynności i bez żadnego nacisku oświadczam, że powołuję do 1/2 części spadku mojego syna..., urodzonego w dniu..., w miejscowości..., oraz do 1/2 części spadku mojego brata..., urodzonego w dniu..., w miejscowości....*

W testamencie można również zobowiązać spadkobiercę do przekazania określonych składników majątkowych (domu, gruntu, pieniędzy, samochodu, pamiątek rodzinnych) innym osobom lub instytucjom np.:

- *Ja niżej podpisany..., urodzony w dniu..., w miejscowości..., będąc świadomy podejmowanych czynności i bez żadnego nacisku oświadczam, że do całości spadku powołuję mojego syna..., urodzonego w dniu..., w miejscowości..., jednocześnie zobowiązuję go do przekazania mojej siostrze..., urodzonej w dniu... w miejscowości..., działki letniskowej położonej w miejscowości... wraz z zabudowaniami.*

Spadkodawca powinien podpisać się pod spisaną treścią testamentu. Podpis powinien jednoznacznie wskazywać osobę, która sporządziła testament. Spisany testament należy przekazać zaufanej osobie i zobowiązać ją, aby ujawniła go w przypadku śmierci spadkodawcy.

Testament może być również sporządzony przez notariusza w formie aktu notarialnego i wówczas notariusz odpowiada za jego prawidłowe sporządzenie i przechowywanie.

WZÓR 4 – Własnoręczny testament

Koszalin, dnia 20 stycznia 2009 roku

Ja niżej podpisana Zofia Maria Kowalska, córka Jarosława i Heleny z domu Nowak, urodzona w Białogardzie w dniu 15 lipca 1958 roku, będąc w pełni świadoma wykonywanej czynności i bez jakiegokolwiek przymusu pozostawiam niniejszy testament na wypadek mojej śmierci i powołuję do całości spadku moją córkę Karolinę Kowalską, urodzoną w Koszalinie, w dniu 11.02.1980 roku.

W chwili obecnej w skład mojego majątku wchodzi:

- samochód osobowy marki Volvo o numerze rej ZK 00001
- nieruchomość rolna o powierzchni 2 ha położona w miejscowości Stare Kąty
- porcelanowa zastawa stołowa z 1930 roku
- nieruchomość zabudowaną domem mieszkalnym w Koszalinie przy ul. Darłowskiej 99, dla którego Sąd Rejonowy prowadzi księgę wieczystą KW nr K/01/0254
- wyposażenie domu położonego w Koszalinie przy ul. Darłowskiej 99
- dom letniskowy położony w Mielenku przy ul. Słonecznej 22.

Jednocześnie zobowiązuję moją córkę do przekazania na własność mojej siostrze Magdalenie Nowickiej, ur. w Białogardzie w dniu 24 grudnia 1969 roku, zamieszkałej Koszalinie przy ul. Mydlanej 22, domku letniskowego położonego w Mielenku przy ul. Słonecznej 22.

Zofia Maria Kowalska

4. Oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku

Spadkobierca nabywa najczęściej spadek z chwilą śmierci spadkodawcy. Może się zdarzyć, że w skład masy spadkowej wchodzi elementy, którymi spadkobierca nie jest zainteresowany np. stary dom wymagający dużych nakładów finansowych, długi w bankach itp.

Polskie prawo umożliwia spadkobiercy złożenie przed sądem lub u notariusza oświadczenia, w jakim zakresie i czy w ogóle jest zainteresowany nabyciem spadku.

a) Przyjęcie spadku wprost

Taka forma przyjęcia spadku oznacza, że spadkobierca nabywa cały spadek, a więc wszelkie aktywa np. nieruchomość, mieszkanie, samochód, pieniądze, biżuterię, wraz z wszystkimi zobowiązaniami spadkodawcy np. z długami z tytułu niespłaconych kredytów, pożyczek, zaległościami w opłatach za mieszkanie itp.

Ważne: Przy tej formie nabycia spadku spadkobierca odpowiada za długi całym swoim majątkiem. Oznacza to, że nawet jeśli w spadku otrzymał mieszkanie o wartości 100.000 zł, a kredyty w bankach wynoszą łącznie 150.000 zł. będzie zobowiązany do spłaty pełnej kwoty zadłużenia spadkodawcy tj. w wysokości 150.000 zł.

b) Przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza

Przy tej formie nabycia spadku spadkobierca nie ponosi odpowiedzialności za długi spadkodawcy powyżej wartości odziedziczonego majątku, ustalonego na dzień sporządzenia spisu inwentarza z pozostawionego spadku. Oznacza to, że jeśli spadkobierca nabył w drodze spadku mieszkanie o wartości 100.000 zł, to tylko do tej wysokości jest zobowiązany spłacić wierzycieli, np. banki.

Aby ustalić wysokość odziedziczonego majątku i zakres odpowiedzialności za długi spadkobierca powinien zwrócić się do sądu spadku o dokonanie spisu i oszacowanie składników wchodzących w skład spadku. Należy również pamiętać, że spadkobierca nie musi sprzedawać rzeczy nabytych w drodze spadku, aby spłacić wierzycieli. Może dokonać spłaty zobowiązań z własnych środków np. jeśli otrzymał w spadku wartościowy obraz może pozostawić go we własnym majątku, ale musi spłacić wierzycieli z własnych pieniędzy do kwoty na jaką oszacowano obraz.

c) Odrzucenie spadku

Zarówno spadkobierca ustawowy, jak i testamentowy, jeśli nie jest zainteresowany spadkiem może złożyć oświadczenie woli o jego odrzuceniu. Nie nabywa on wówczas żadnych składników majątkowych i nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania spadkodawcy.

Ważne: Jeśli w ciągu 6 miesięcy od chwili dowiedzenia się przez spadkobiercę o tytule swego powołania do spadku, spadkobierca nie złożył oświadczenia o nabyciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza lub nie odrzucił spadku, nabywa spadek wprost tzn. z pełną odpowiedzialnością za długi spadkowe. Osoby małoletnie przyjmują spadek zawsze z dobrodziejstwem inwentarza.

Oświadczenia o przyjęciu spadku lub jego odrzuceniu można złożyć w postępowaniu sądowym w sprawie stwierdzenia nabycia spadku (przed sądem spadku tj. sądem rejonowym, w którego okręgu ostatnio zamieszkiwał spadkodawca lub przed sądem rejonowym, w którego okręgu znajduje się miejsce zamieszkania lub pobytu składającego oświadczenie) lub przed notariuszem.

111.

Sprawy mieszkaniowe

III. Sprawy mieszkaniowe

1. Procedura przekształcenia lokalu spółdzielczego w odrębną własność

Aby dokonać przekształcenia spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu lub spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu w odrębną własność na preferencyjnych zasadach należy:

- złożyć do zarządu spółdzielni mieszkaniowej wniosek o przekształcenie spółdzielczego prawa do lokalu w odrębną własność. Składając wniosek, należy poprosić o potwierdzenie na kopii pisma, że wniosek został przyjęty.
- Przy mieszkaniach spółdzielczych lokatorskich podstawowym warunkiem realizacji wniosku będzie wpłata nominalnej kwoty umorzonego kredytu, zaciągniętego przez spółdzielnię i umorzonego przez państwo. Jest to najczęściej przysłowiowa złotówka, która stanowi uzupełnienie do pełnego wkładu mieszkaniowego. Wysokość nominalnej kwoty umorzonego kredytu ustala spółdzielnia i przedstawia wnioskodawcy. Innym warunkiem rozpoczęcia realizacji wniosku może też być spłata zadłużenia z tytułu opłat za lokal (np. czynsz, media) i spłata przypadającej na lokal części kosztów budowy.
- Wniosek powinien zostać rozpatrzony przez spółdzielnię mieszkaniową zasadniczo w terminie 6 miesięcy od daty złożenia.
- Umowę o ustanowienie odrębnej własności lokalu mieszkalnego wnioskodawca podpisuje z przedstawicielami spółdzielni u notariusza. Wynagrodzenie notariusza za czynności związane z zawarciem powyższej umowy wynosi 1/4 minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego ustawą z dnia 10 października 2002r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę czyli ok. kilkuset złotych.

2. O czym warto pamiętać będąc członkiem spółdzielni mieszkaniowej?

Spółdzielnia nie ma prawa do:

- żądania dodatkowych opłat za termomodernizację czy modernizację, gdyż koszty tych prac powinny być finansowane z funduszu remontowego,

- wpisywania do aktów notarialnych klauzul, które zobowiązują członka spółdzielni do zwrotu pieniędzy za tzw. docieplenie budynku lub żądać jednorazowych wpłat z tego tytułu w chwili wykupu lokalu,
- wpisywania do aktów notarialnych klauzuli, gwarantujących spółdzielni dalsze administrowanie nieruchomością, gdyż to lokatorzy sami decydują o założeniu wspólnoty mieszkaniowej,
- zaciągania kredytu zabezpieczonego hipoteką, bez pisemnej zgody większości lokatorów mieszkających w tym budynku.

Spółdzielnia ma obowiązek:

- wpisać do aktu notarialnego pomieszczenia przynależne do lokalu np. piwnice,
- udostępniać członkowi spółdzielni wszystkie żądane dokumenty, łącznie z fakturami i umowami zawartymi z osobami trzecimi,
- zawiadomić na piśmie o zmianie wysokości opłat czynszowych, z co najmniej trzymiesięcznym wyprzedzeniem, na koniec miesiąca kalendarzowego przypadającego przed upływem terminu wnoszenia opłat oraz przedstawić na wniosek spółdzielcy lub osoby niebędącej jej członkiem, szczegółową kalkulację i rozliczenie wysokości opłat.

Członkowie spółdzielni:

- gdy są niezadowoleni z zarządzania spółdzielnią, mają prawo na walnym zgromadzeniu, odrzucić roczne sprawozdanie finansowe i nie udzielić absolutorium prezesowi lub członkom zarządu,
- gdy nie zgadzają się z podwyżkami, sposobem wykluczenia lub wykreślenia ze spółdzielni albo z treścią uchwał podejmowanych przez walne zgromadzenie mają prawo zaskarżenia ich do sądu cywilnego. Postępowanie przed sądem nie jest proste i tanie, ale można ubiegać się o adwokata lub radcę z urzędu oraz wystąpić o zwolnienie z kosztów. Prawomocne orzeczenia sądu mają moc wiążącą i mogą być podstawą do wszczęcia egzekucji.

3. W jaki sposób uzyskać lokal mieszkalny z zasobów komunalnych?

Osoby zainteresowane przyznaniem mieszkania komunalnego powinny skierować wniosek do wójta gminy (burmistrza lub prezydenta). Bardzo często sprawy w powyższym zakresie, w imieniu wójta (burmistrza lub prezydenta) rozpatrują jednostki organizacyjne powołane do zarządzania mie-

niem komunalnym. W Koszalinie wnioski o przyznanie lokalu komunalnego lub socjalnego należy skierować do Zarządu Budynków Mieszkalnych przy ul. Połczyńskiej 24.

Głównym kryterium przyznania lokalu komunalnego lub socjalnego z zasobów gminy jest wysokość dochodów wnioskodawcy i jego rodziny, liczba metrów kwadratowych przysługujących na jedną osobę w lokalu, w którym obecnie zamieszkuje wnioskodawca oraz sytuacja rodzinna i zdrowotna osoby zainteresowanej i członków jej rodziny.

Do formularza wniosku o przydział lokalu komunalnego lub socjalnego dołączamy aktualne zaświadczenie o wysokości dochodów brutto członków rodziny wyszczególnionych we wniosku, za ostatni kwartał. Do dochodów powyższych nie wlicza się dodatków dla sierot zupełnych, zasiłków pielęgnacyjnych, zasiłków okresowych z pomocy społecznej oraz dodatku mieszkaniowego.

Ponadto należy załączyć potwierdzenie o liczbie osób zamieszkujących w miejscu dotychczasowego stałego lub czasowego zameldowania. Zaświadczenia takie można uzyskać w urzędzie miasta lub w urzędzie gminy. W Koszalinie zaświadczenia w tym zakresie wystawiają pracownicy Wydziału Spraw Obywatelskich w Urzędzie Miejskim przy Rynku Staromiejskim 6-7.

Jeśli wniosek zostanie rozpatrzony pozytywnie osoba zainteresowana najmem lokalu zostanie wpisana na listę osób oczekujących na przyznanie lokalu. Listy przydziału lokali komunalnych podaje się do publicznej wiadomości przez wywieszenie na tablicy ogłoszeń w jednostce odpowiedzialnej za gospodarkę zasobem komunalnym np. w Koszalinie w Zarządzie Budynków Mieszkalnych przy ul. Połczyńskiej 24.

4. Wykup lokalu komunalnego

Osoby, które wynajmują mieszkanie komunalne mogą kupić je od gminy na własność. Gminy nie mają obowiązku sprzedaży mieszkań z zasobów komunalnych, niemniej jednak w wielu przypadkach rady gminy podejmują uchwały, w których określają zasady wykupu powyższych lokali mieszkalnych.

Aby wykupić na własność lokal komunalny należy spełnić poniższe warunki:

- być najemcą lokalu komunalnego, przez co najmniej 5 lat,
- nie posiadać zaległości w opłatach czynszowych.

Formularz wniosku o wykup lokalu należy złożyć do gminy. W Koszalinie wniosek taki należy skierować do Prezydenta Miasta Koszalina, za pośrednictwem Zarządu Budynków Mieszkalnych przy ul. Połczyńskiej 24.

Do wniosku należy dołączyć następujące załączniki: umowę najmu lokalu mieszkalnego zawartą na czas nieokreślony, decyzję o przydziale lokalu, zaświadczenie o zameldowaniu, kserokopię dowodu osobistego. Jeżeli o wykup stara się wdowa lub wdowiec, dzieci, konkubent lub konkubina zmarłego najemcy należy również złożyć skrócony akt małżeństwa lub zgonu.

Jeśli wniosek o wykup lokalu zostanie pozytywnie rozpatrzony, osoba zainteresowana nabyciem lokalu zostanie poinformowana o przeznaczeniu lokalu do sprzedaży. W celu ustalenia wartości mieszkania i ceny jego sprzedaży urząd gminy zleci rzeczoznawcy majątkowemu wykonanie tzw. operatu szacunkowego. Od ustalonej przez rzeczoznawcę wartości mieszkania zostanie naliczona bonifikata, dzięki której można wykupić mieszkanie za cenę niższą od wartości rynkowej. Po otrzymaniu informacji o ustalonej cenie i potwierdzeniu chęci wykupu mieszkania na własność, urząd opublikuje w ciągu 21 dni obwieszczenie o zbyciu lokalu mieszkalnego.

Ostatnią czynnością przy wykupie lokalu od gminy jest zawarcie umowy notarialnej i wpisanie nieruchomości do księgi wieczystej. Czas trwania całej procedury zależy od gminy. Zwykle zajmuje ona około pół roku, ale w skomplikowanych przypadkach ten okres może się przedłużyć.

Ważne: Przy wykupie mieszkania komunalnego na własność, nabywca ponosi koszty przygotowania nieruchomości do zbycia (koszty wyceny wartości lokalu, sporządzenia aktu notarialnego, założenia i wpisu do księgi wieczystej).

5. Dodatek mieszkaniowy

W przypadku trudności w opłacaniu czynszu za mieszkanie, można skorzystać z pomocy finansowej w postaci tzw. dodatku mieszkaniowego.

Nie ma znaczenia, czy osoba ubiegająca się o powyższą pomoc mieszka w lokalu spółdzielczym, komunalnym czy własnościowym. Ważne jest, aby wnioskodawca posiadał tytuł prawny do lokalu lub w przypadku, gdy tytułu prawnego do zajmowanego lokalu nie posiada, aby oczekiwał na przyznanie przysługującego mu z mocy np. orzeczenia sądowego lokalu socjalnego lub zamiennego

i spełniał określone przepisami warunki. Do pobierania dodatku są uprawnione osoby, których średni miesięczny dochód brutto, po odliczeniu składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i chorobowe, na jednego członka gospodarstwa domowego w okresie trzech miesięcy poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego nie przekroczył:

- 175 % kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym tj. 1.274,32 zł.
- 125 % kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie wieloosobowym tj. 910,22 zł..

Do dochodu powyższego nie wlicza się, między innymi: pomocy materialnej dla uczniów, dodatków dla sierot, zasiłków okresowych z pomocy społecznej, becikowego, zasiłków pielęgnacyjnych, pomocy w zakresie dożywiania.

Przyznanie dodatku mieszkaniowego uzależnione jest również od tzw. normatywnej powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego. Powierzchnia powyższa w przeliczeniu na liczbę członków gospodarstwa domowego nie może przekraczać:

- dla 1 osoby – 35 m²
- dla 2 osób – 40 m²
- dla 3 osób – 45 m²
- dla 4 osób – 55 m²
- dla 5 osób – 65 m²
- dla 6 osób – 70 m²
- w przypadku kolejnych osób powierzchnia będzie wzrastała każdorazowo o następne 5 m².

Dodatek mieszkaniowy może zostać przyznany, gdy powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego nie przekracza tzw. normatywnej powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego o więcej niż 30% lub o więcej niż 50% pod warunkiem, że udział powierzchni pokoi i kuchni w powierzchni użytkowej tego lokalu nie przekracza 60%.

Do wniosku o przyznanie dodatku należy załączyć informację o wysokości czynszu za ostatni miesiąc oraz zaświadczenie o dochodach brutto z ostatnich 3 miesięcy np. z zakładu pracy, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub Powiatowego Urzędu Pracy.

Dane zawarte we wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego należy najpierw potwierdzić w administracji lokalu (spółdzielni, zarządzie budynków mieszkalnych lub komunalnych itp.), a następnie skierować do gminy. W Kosza-

linie sprawy dodatku mieszkaniowego rozpatrywane są przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przy Al. Monte Cassino 2.

Decyzję o przyznaniu dodatku mieszkaniowego w Koszalinie wydaje Prezydent Miasta lub, z jego upoważnienia pracownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, w terminie miesiąca od dnia złożenia wniosku. Dodatek mieszkaniowy przekazywany jest bezpośrednio na rachunek bankowy zarządcy budynku (spółdzielni, zarządcy wspólnoty mieszkaniowej właścicielowi domu jednorodzinnego itp.). Dodatek powyższy przyznawany jest na sześć miesięcy, licząc od pierwszego dnia miesiąca, następującego po dniu złożenia wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego.

IV.

Problemy z długami

IV. Problemy z długami

1. Odpowiedzialność poręczycieli za zobowiązania

Podpisując poręczenie kredytu należy pamiętać, że poprzez tę czynność wyrażamy zgodę, aby w przypadku, gdy dłużnik nie będzie terminowo regulował swojego zobowiązania, bank mógł od nas egzekwować nie tylko kwotę kredytu i odsetek, ale również koszty postępowania sądowego i egzekucyjnego.

Ponieważ poręczyciel odpowiada za zobowiązanie dłużnika w wysokości ustalonej na dany dzień, może okazać się, że z powodu naliczenia karnych odsetek oraz kosztów związanych z wezwaniami i ponagleniami do zapłaty, poręczyciel będzie odpowiadał za kwotę długu znacznie wyższą niż poręczył pierwotnie w umowie kredytowej.

Należy również pamiętać, że nawet śmierć kredytobiorcy nie zwolni poręczyciela ze spłaty długu. Tylko bank, jako wierzyciel, zdecyduje, czy skierować egzekucję zaległych rat kredytowych lub wypowiedzianego kredytu do poręczyciela czy do spadkobierców dłużnika.

! **Ważne:** *Jeśli kredytobiorca nie spłaca lub nieterminowo spłaca kredyt, bank jako wierzyciel, powinien niezwłocznie o tym fakcie zawiadomić poręczyciela.*

Należy również pamiętać, że poręczyciel zawsze odpowiada przed bankiem tak jak kredytobiorca. Jeżeli ten nie wykona zobowiązania z tytułu zawartej umowy kredytowej to nawet w przypadkach, gdy jest kilku poręczycieli, bank może żądać kwoty zadłużenia wraz z odsetkami proporcjonalnie od każdego z poręczycieli, ale może też zażądać całej zaległości tylko od jednego z nich. Kwestie rozliczenia między poręczycielami wierzyciel np. bank pozostawi do decyzji tej osoby, która spłaciła dług.

Gdy jeden z poręczycieli (lub kilku z nich) spłaci zadłużenie za kredytobiorcę wówczas wygasa jego zobowiązanie wobec wierzyciela. Poręczycielowi przysługuje natomiast prawo dochodzenia od kredytobiorcy całej kwoty zapłaconych za niego świadczeń (nie tylko kwoty określonej w umowie kredytowej, ale również kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego).

2. Żądanie przez poręczyciela zwrotu pieniędzy za spłacony za dłużnika kredyt

Jeśli poręczyciel spłacił za dłużnika jego zobowiązanie (np. kredyt w banku) może wystąpić o zwrot wpłaconych świadczeń.

W pierwszej kolejności należy podjąć próbę wyegzekwowania należności od osoby, za którą spłacono zobowiązanie w sposób polubowny. W tym celu należy wysłać do tej osoby pismo z informacją kiedy i w jakiej wysokości dokonaliśmy spłaty jej zadłużenia oraz określić termin, do którego oczekujemy na zwrot kwoty. W treści pisma należy ponadto poinformować, że jeśli wpłata nie zostanie dokonana w wymaganym terminie sprawa zostanie skierowana na drogę postępowania sądowego.

WZÓR NR 5 – Przesądowe wezwanie do zapłaty

Koszalin, 26 czerwca 2010 roku

Jan Kwiatkowski
zam. ul. Brzozowa 128/37
75-958 Koszalin

Pan Jacek Dobrowolski
zam. ul. Saturna 12/7
75-926 Białogard

PRZESĄDOWE WEZWANIE DO ZAPŁATY

Wzywam Pana do zapłaty w terminie 7 dni, kwoty w wysokości 3.000 zł, z tytułu zapłacenia za Pana dwóch rat kredytu zaciągniętego w Wielkopolskim Banku Kredytowym w Poznaniu z tytułu poręczenia umowy kredytowej nr 287977899/2008.

Jednocześnie informuję, że jeśli w wyżej określonym terminie nie dokona Pan należnej mi wpłaty będę zmuszony skierować sprawę na drogę postępowania sądowego i egzekucyjnego, co spowoduje dodatkowe, znaczne koszty, którymi zostanie Pan obciążony.

Jan Kwiatkowski

Jeśli próba ugodowego załatwienia sprawy nie powiedzie się można skierować do sądu pozew o zapłatę. Pozew taki składa się w wydziale cywilnym sądu rejonowego – jeśli wartość dochodzonej kwoty nie przekracza 75.000 zł lub do sądu okręgowego, jeśli sprawa dotyczy roszczenia powyżej kwoty 75.000 zł.

W pozwie o zapłatę należy wskazać imię, nazwisko oraz adres wnioskodawcy oraz opisać kiedy i na jakich warunkach wnioskodawca poręczył zobowiązanie kredytowe – w tym celu należy przywołać datę i numer umowy kredytowej. Ponadto należy wskazać, że pomimo wezwań z banku, jak i ponagleń ze strony poręczyciela kwota zaległości nie została przez kredytobiorcę wpłacona. Na końcu należy szczegółowo wypisać daty i kwoty, które poręczyciel zapłacił za kredytobiorcę. Pozew należy bezwzględnie podpisać i załączyć do niego dokumenty potwierdzające fakty opisane w treści pozwu np.: ksero umowy kredytowej, dowody wpłat dokonanych przez poręczyciela.

Tak przygotowany dokument należy złożyć lub wysłać do sądu. Pozew o zapłatę podlega opłacie, która wynosi 5% wartości roszczenia, nie mniej niż 30 zł i nie więcej niż 100.000 zł.

Jeżeli pozew składany jest w ramach postępowania uproszczonego wysokość opłaty jest uzależniona od wartości przedmiotu sporu i wynosi dla wartości sporu:

- do 2.000 zł. – opłata 30 zł,
- od 2.001 do 5.000 zł. – opłata 100 zł,
- od 5.001 do 7.500 zł. – opłata 250 zł,
- od 7.501 do 10.000 zł. – opłata 300 zł.

3. Egzekucja z wynagrodzenia za pracę oraz z rent i emerytur

Najczęściej stosowaną formą egzekucji jest egzekucja z wynagrodzenia za pracę oraz egzekucja z rent i emerytur.

Z wynagrodzenia za pracę (po odliczeniu podatku dochodowego od osób fizycznych oraz składek na ubezpieczenie społeczne) komornik może prowadzić egzekucję:

- świadczeń alimentacyjnych - do wysokości 60 % wynagrodzenia (nagrody i tzw. „trzynastki” podlegają egzekucji w 100 %),
- innych należności - do wysokości 50 % wynagrodzenia z tym, że egzekucji nie podlega wynagrodzenie w najniższej ustawowej wysokości

(po odliczeniu podatku dochodowego od osób fizycznych oraz składek na ubezpieczenie społeczne).

! **Ważne:** Pod pojęciem wynagrodzenia należy rozumieć nie tylko kwoty składające się na wynagrodzenie zasadnicze, ale również wynagrodzenie za prace zleczone, dodatki stażowe, funkcyjne, specjalne, nagrody i premie oraz inne dochody uzyskiwane w związku ze stosunkiem pracy.

Dokonując zajęcia wynagrodzenia za pracę komornik wzywa pracodawcę, aby do chwili wyegzekwowania pełnej wysokości długu, nie wypłacał dłużnikowi wynagrodzenia – poza kwotą wolną od zajęcia, jednocześnie zobowiązując pracodawcę do przekazywania zajętej części wynagrodzenia bezpośrednio na rachunek bankowy komornika.

O zajęciu wynagrodzenia komornik zawsze zawiadamia również dłużnika, jednocześnie informując go, że do chwili spłacenia długu nie wolno mu, poza kwotą wolną od potrąceń, odbierać i rozporządzać wynagrodzeniem za pracę.

Z rent i emerytur komornik może prowadzić egzekucję:

- świadczeń alimentacyjnych – do wysokości 60% renty lub emerytury,
- innych należności – do wysokości 25 % renty lub emerytury.

W obu przypadkach egzekucji nie podlega kwota wynosząca 50% najniższej ustawowej emerytury.

4. Uprawnienia windykatora

Niejednokrotnie osoby zadłużone mają kontakt z windykatorem, który wykonuje czynności na polecenie ich wierzyciela np. banku, firmy windykacyjnej.

Windykatorzy są albo pracownikami albo zleceniobiorcami banku lub innego podmiotu świadczącego usługi finansowe, a celem ich działania jest nakłonienie dłużnika do spłacenia zaległych zobowiązań.

Należy pamiętać, że windykatorzy nie posiadają uprawnień do licytacji i sprzedaży nieruchomości, wejścia do lokalu mieszkalnego i zajęcia znajdujących się w nim sprzętów, ani też do pobierania części wynagrodzenia, emerytury lub renty. Uprawnienia w tym zakresie posiadają jedynie komornicy sądowi.

Windykatorzy, wykonując swoją pracę, stosują najczęściej metody polegające na: kierowaniu do dłużnika pisemnych ponagieł i wezwań do zapłaty, telefonicznych i sms-owych upomnień oraz składaniu tzw. wizyt domowych.

Wszystkie te czynności mają oddziaływać na dłużnika w taki sposób, aby szybko i skutecznie doprowadzić do spłaty zaległych zobowiązań. Nie są jednak ukierunkowane bezpośrednio na odebranie dłużnikowi jego składników majątkowych.

! ***Ważne:** Windykator, bez zgody dłużnika, nie ma prawa wchodzić do jego mieszkania.*

Windykatorowi nie wolno również nękać klienta telefonami w nocy, zastraszać lub używać jakiegokolwiek formy przemocy. O bezprawnych działaniach windykatorów można powiadomić policję, prokuratora lub złożyć skargę do instytucji nadzorującej zarówno banki, jak i firmy windykacyjne tj. do Komisji Nadzoru Finansowego.

Warto również pamiętać o prawach, które przysługują dłużnikowi:

- prawo do rzetelnej informacji o podstawie i wysokości zadłużenia,
- prawo do żądania okazania pełnomocnictwa wierzyciela do dochodzenia zapłaty określonej wierzytelności,
- prawo do poszanowania ochrony dóbr osobistych, takich jak: zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko, nietykalność mieszkania, obowiązek zachowania tajemnicy o długach przed innymi osobami.

Działania windykatorów prowadzone są najczęściej przed skierowaniem sprawy na drogę sądowego postępowania egzekucyjnego i zmierzają do ugodowej spłaty zaległych zobowiązań.

V.

Urzędy i sądy

V. Urzędy i sądy

1. Jak poradzić sobie w urzędzie gminy?

Wiele spraw dotyczących rodziny lub majątku załatwiamy w urzędzie gminy. Niejednokrotnie, przed wizytą w urzędzie, zastanawiamy się, do którego budynku lub pokoju należy się zgłosić z konkretnym problemem, jaki jest numer telefonu do urzędnika rozpatrującego nasz wniosek, jakie dokumenty należy przygotować, aby szybko i skutecznie zakończyć sprawę.

Od kilku lat wszystkie urzędy w Polsce są zobowiązane do prowadzenia w internecie Biuletynu Informacji Publicznej (BIP). Są tam upubliczniane wszystkie niezbędne informacje na temat danego urzędu oraz spraw, którymi się zajmują. Niejednokrotnie urzędy opracowują i zamieszczają w BIP tzw. karty usług, w których znajduje się szczegółowy opis załatwiania konkretnych spraw, wymaganych dokumentów, wysokości opłat oraz dane wydziału i/lub pracownika rozpatrującego dany rodzaj spraw.

Z BIP można również pobrać formularze wniosków, które należy wypełnić i złożyć w urzędzie, w celu załatwienia konkretnej sprawy. Karty usług oraz formularze w wersji papierowej dostępne są również w siedzibach urzędów.

Przykładowe strony internetowe BIP:

- Urząd Miejski w Koszalinie – www.bip.koszalin.pl
- Starostwo Powiatowe w Koszalinie – www.bip.powiat.koszalin.pl
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych – www.zus.pl/bip/

2. Odwołania od decyzji administracyjnych

Sprawa w postępowaniu administracyjnym rozstrzygana jest zasadniczo w drodze decyzji administracyjnej, od której przysługuje odwołanie do organu wyższej instancji.

W treści odwołania nie musimy podawać konkretnie sprecyzowanych zarzutów wobec wydanej decyzji, warto jednak wskazać, dlaczego nie zgadzamy się z wyrażonym przez organ stanowiskiem.

W końcowej części decyzji organy administracyjne zamieszczają tzw. pouczenie, w którym informują, do jakiego organu i w jakim terminie należy wnieść odwołanie. Zasadą jest, że odwołanie wnosi się do organu wyższego stopnia (tzw. II instancji) np. od decyzji wydanych przez wójta (burmistrza lub prezydenta) organem odwoławczym będzie Samorządowe Kolegium Odwoławcze.

Odwołanie do organu wyższego stopnia należy wnieść w terminie 14 dni od dnia, w którym otrzymaliśmy decyzję administracyjną. Należy to zrobić za pośrednictwem organu, który wydał decyzję. Jeżeli odwołanie zostanie złożone po terminie, organ odwoławczy w drodze postanowienia stwierdzi uchybienie terminu do wniesienia odwołania.

Od decyzji organu wyższego stopnia (II instancji) również przysługuje odwołanie, które w postępowaniu administracyjnym określa się skargą do sądu administracyjnego.

Skargę należy złożyć w terminie 30 dni od dnia otrzymania decyzji, za pośrednictwem tego organu, który decyzję wydał. Należy więc skargę zaadresować do sądu administracyjnego, ale złożyć ją osobiście lub wysłać na adres tego organu, z którego otrzymaliśmy decyzję np. do Samorządowego Kolegium Odwoławczego, do wojewody. Organ ten ponownie rozpatrzy stanowisko wyrażone w decyzji i albo dokona jej zmiany, albo odwołanie z kompletem dokumentów przekaże do sądu administracyjnego.

Od wyroku lub postanowienia kończącego postępowanie w sprawie, wydane-go przez sąd administracyjny przysługuje skarga kasacyjna do Naczelnego Sądu Administracyjnego, którą należy wnieść w terminie 30 dni od dnia otrzymania orzeczenia sądu administracyjnego wraz z uzasadnieniem. Należy pamiętać, iż skargę kasacyjną może sporządzić wyłącznie radca prawny lub adwokat działający w imieniu strony. Strona nie może napisać jej samodzielnie.

3. Terminy załatwiania spraw w urzędzie gminy

Kodeks postępowania administracyjnego określa terminy, w których powinny zostać rozpatrzone podania lub wnioski składane do urzędu.

Jeśli sprawa może zostać rozpatrzona na podstawie dokumentów złożonych przez zainteresowanego wraz z podaniem lub w oparciu o informacje, które znane są organowi, przed którym toczy się postępowanie, sprawa powinna zostać załatwiona bez zbędnej zwłoki.

Jeżeli jednak rozpatrzenie sprawy wymaga przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego decyzja administracyjna powinna być wydana w terminie nie dłuższym niż jeden miesiąc.

Przepisy prawa administracyjnego przewidują również, że w przypadkach, gdy sprawa jest szczególnie skomplikowana, organ może dokonać jej rozstrzygnięcia nawet w terminie do dwóch miesięcy.

Organ administracji publicznej powinien zawiadomić strony w każdym przypadku, gdy nie może wydać decyzji w ww. terminach. W zawiadomieniu powinien poinformować z jakich przyczyn powstała zwłoka w wydaniu decyzji oraz wskazać nowy termin załatwienia sprawy.

! **Ważne:** *Taki obowiązek ciąży na urzędzie również wtedy, gdy niezakończenie sprawy jest spowodowane okolicznościami, za które urząd nie ponosi odpowiedzialności.*

4. Co powinno zawierać pismo kierowane do sądu?

Zgodnie z kodeksem postępowania cywilnego każde z pism procesowych powinno zawierać następujące elementy:

- Oznaczenie sądu, do którego kierowane jest pismo np.: Sąd Rejonowy Wydział Cywilny, Sąd Okręgowy Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych.
- Oznaczenie stron, przy czym stroną powodową jest zawsze osoba, która wnosi do sądu wniosek lub pozew, natomiast stroną pozwaną jest osoba lub podmiot, od której domagamy się spełnienia jakiegoś świadczenia np. zwrotu pieniędzy, oddania rzeczy, wypłacenia alimentów.
- Jeśli w postępowaniu strony reprezentowane są przez przedstawicieli ustawowych np. rodziców lub pełnomocników np. adwokatów, radców prawnych, w piśmie należy wskazać ich dane: imię, nazwisko, adres zamieszkania.
- Kolejne pisma w sprawie powinny zawierać sygnaturę akt, pod jaką zostało zarejestrowane pierwsze pismo w danej sprawie.
- Oznaczenie rodzaju pisma np. pozew, wniosek o stwierdzenie nabycia spadku, pozew o rozwód, apelacja.
- Treść pisma tzw. ośnowa wniosku, w której należy opisać czego żądamy w danej sprawie, jakie dowody posiadamy na potwierdzenie faktów wskazanych w piśmie oraz wskazać ewentualnych świadków.

- Podpis osoby wnoszącej pismo lub jej przedstawicieli ustawowych bądź procesowych.
- Określenie wartości przedmiotu sporu.
- Wyszczególnienie załączników.

W postępowaniach uproszczonych, które mogą być prowadzone w sprawach o roszczenia wynikające z umów, jeżeli wartość sporu nie przekracza 10.000 zł pozw, odpowiedź na pozew, sprzeciw od wyroku zaocznego i pismo zawierające wnioski dowodowe powinny być sporządzane na urzędowych formularzach. Formularze powyższe dostępne są w siedzibach sądów oraz na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości.

5. Wartość przedmiotu sporu

Wartość przedmiotu sporu to kwota wyrażona w złotych, którą należy określić w pozwie kierowanym do sądu. Od wartości powyższej zależy właściwość rzeczowa sądu. W sprawach o tzw. prawa majątkowe o wartości do 75.000 zł pozwy wnosimy do sądu rejonowego, natomiast powyżej tej wartości do sądu okręgowego.

Wartość przedmiotu sporu to w zasadzie kwota, o której zasądzenie zwracamy się do sądu np. z tytułu odszkodowania, zachowku, wynagrodzenia. Ustalając wysokość takiej kwoty bierzemy pod uwagę tylko tzw. kwotę główną, bez odsetek oraz pożytków i kosztów związanych z dochodzoną kwotą. Jeśli w jednym pozwie zwracamy się o zasądzenie kwot z kilku różnych tytułów, musimy je zsumować, aby w pozwie wpisać łączną wartość przedmiotu sporu.

- Według zasady ogólnej jeśli żądamy w pozwie określonej kwoty pieniędzy, wartością przedmiotu sporu będzie właśnie ta żądana kwota.
- W przypadku, gdy w procesie żądamy spełnienia świadczeń, które są płatne okresowo, (miesięcznie, kwartalnie) np. alimentów, czynszu – wartością przedmiotu sporu jest suma tych świadczeń za rok np. 200 zł x 12 miesięcy = 2.400 zł. Jeśli te świadczenia trwają krócej niż jeden rok wartość ustala się w okresie ich trwania np. 300 zł x 2 miesiące = 600 zł.
- Przy sporach ze stosunku pracy, dotyczących spraw o nawiązanie, ustalenie istnienia lub rozwiązanie stosunku pracy wartością przed-

miotu sporu jest suma wynagrodzenia za okres objęty sporem, lecz nie więcej niż za rok. Natomiast przy umowach zawartych na czas nieokreślony wartość przedmiotu sporu odpowiada sumie wynagrodzeń za okres roku.

- W sprawach o istnienie, unieważnienie albo rozwiązanie umowy najmu lub dzierżawy o wydanie albo odebranie przedmiotu najmu lub dzierżawy, wartość przedmiotu sporu stanowi:
  - przy umowach zawartych na czas oznaczony – sumę czynszu za czas sporny, lecz nie więcej niż za rok,
  - przy umowach zawartych na czas nieoznaczony – sumę czynszu za trzy miesiące.
- W sprawach o zabezpieczenie, zastaw lub hipotekę wartością przedmiotu sporu jest suma wierzytelności, a gdy zabezpieczenie jest ustanowione na wartość mniejszą, niż wierzytelność, wówczas wartość przedmiotu sporu będzie wynosić tyle ile wartość mniejsza.

6. Zwolnienie z kosztów sądowych

Prowadzenie postępowań sądowych powoduje powstawanie kosztów, które musi opłacić strona postępowania. Koszty takie składają się z opłat, które należy uiścić przy wszczęciu postępowania oraz wydatków sądu np. należności świadków, biegłych i tłumaczy, ryczałty kuratorów sądowych za przeprowadzenie wywiadów środowiskowych.

Wniosek o częściowe lub całkowite zwolnienie z kosztów sądowych można skierować do sądu, jeśli strona nie jest w stanie opłacić tych kosztów. Wniosek taki należy szczegółowo uzasadnić, opisując swoją trudną sytuację rodzinną, osobistą, dochodową i majątkową.

Należy również załączyć dokumenty np. rachunki, faktury, zaświadczenia lekarskie, które potwierdzają ponoszone koszty utrzymania wnioskującego i członków jego rodziny pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym.

Wniosek o zwolnienie z kosztów sądowych w całości lub części można złożyć:

- pisemnie przed wszczęciem sprawy,
- pisemnie lub ustnie do protokołu w sądzie, który rozpatruje sprawę.

WZÓR NR 6 – Wniosek powoda o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie
adwokata

Koszalin, dnia 12 maja 2011 r.

Sąd Rejonowy
I Wydział Cywilny
ul. Gen. Wł. Andersa 34
75-950 Koszalin

Powód: Jan Kaczmarek
zam: w Koszalinie przy ul. Burzowej 14/2

Pozwany: Mikołaj Kowalski
zam: w Koszalinie przy ul. Sztormowej 11a/7

**WNIOSEK POWODA
o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie adwokata**

Wnoszę o zwolnienie mnie od kosztów sądowych i ustanowienie dla mnie adwokata z urzędu w sprawie przeciwko pozwanemu Mikołajowi Kowalskiemu o zapłatę kwoty 60.000 zł.

Uzasadnienie

Postępowanie wszczęte przeciwko stronie pozwanej o zasądzenie zadośćuczynienia pieniężnego i naprawienie szkód, jakich doznałem w wypadku komunikacyjnym, wiąże się z obowiązkiem ponoszenia kosztów sądowych, których ze względu na moją trudną sytuację materialną nie jestem w stanie ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i mojej żony. Utrzymujemy się jedynie z mojej emerytury wynoszącej obecnie 1.200 zł. Nie mamy innych dochodów, z których mógłbym ponieść należne koszty sądowe. Ponoszę koszty utrzymania rodziny z tytułu opłat czynszowych w wysokości 300 zł, opłat za gaz w kwocie 150 zł, wodę w wysokości 60 zł, wywóz nieczystości i śmieci w wysokości 40 zł, opłat za energię elektryczną 120 zł itp. Koszty leków miesięcznie stanowią około 150 zł. W wyniku wypadku została ograniczona moja zdolność do samodzielnego poruszania się. Skomplikowany charakter sprawy, mój wiek (72 lata) oraz stan zdrowia, stwierdzony załączonym zaświadczeniem lekarskim, wymagają pomocy adwokata przy prowadzeniu sprawy.

Załączone oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku i dochodach jest pełne i niczego w nim nie pominąłem. W tych warunkach wniosek mój jest uzasadniony.

Jan Kaczmarek

Załączniki:

- 1) oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania,
- 2) zaświadczenie lekarskie.

Oprócz wniosku o zwolnienie z kosztów sądowych konieczne jest złożenie formularza „Oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania”. Formularze dostępne są w siedzibach sądów oraz na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości.

! **Ważne:** *Obowiązku ponoszenia kosztów sądowych nie mają, między innymi:*

- *strona, która dochodzi ustalenia ojcostwa lub macierzyństwa,*
- *strona dochodząca alimentów,*
- *pracownik wnoszący powództwo, jeśli wartość przedmiotu sporu nie przekracza kwoty 50.000 zł,*
- *strona wnosząca odwołanie do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych,*
- *strona w sprawach związanych z ochroną zdrowia psychicznego.*

7. Pomoc adwokata z urzędu

Wniosek o ustanowienie adwokata z urzędu można złożyć:

- pisemnie przed wszczęciem sprawy,
- pisemnie lub ustnie do protokołu w sądzie, który rozpatruje sprawę.

Wniosek o ustanowienie adwokata z urzędu może złożyć osoba, która spełni poniższe warunki:

- nie jest w stanie opłacić kosztów wynagrodzenia adwokata we własnym zakresie,
- sprawa jest skomplikowana pod względem prawnym i faktycznym,
- osoba wnioskująca jest na tyle nieporadna, że nie potrafi skutecznie bronić swoich praw przed sądem w toczącej się sprawie.

Wniosek taki należy szczegółowo uzasadnić, opisując swoją trudną sytuację rodzinną, osobistą, dochodową i majątkową. Należy również załączyć dokumenty np. rachunki, faktury, zaświadczenia lekarskie, które potwierdzają ponoszone koszty utrzymania własnego i rodziny pozostającej we wspólnym gospodarstwie domowym. Oprócz wniosku o zwolnienie z kosztów sądowych konieczne jest złożenie formularza „Oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania”. Formularze dostępne są w siedzibach sądów oraz na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości.

Notatki

VI.

Zatrudnienie

VI. Zatrudnienie

1. Elementy umowy o pracę

Umowa o pracę jest zawierana pomiędzy dwiema stronami: pracownikiem i pracodawcą. W wyniku zawarcia umowy obie strony zobowiązują się do pewnych działań:

- pracownik – do wykonywania określonego rodzaju prac, w miejscu i czasie określonym przez pracodawcę i pod jego kierownictwem,
- pracodawca – do zatrudnienia pracownika i wypłacania wynagrodzenia.

Zgodnie z przepisami Kodeksu pracy umowa o pracę powinna być sporządzona w formie pisemnej, w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla pracownika i pracodawcy. Umowę taką pracodawca powinien przekazać pracownikowi najpóźniej w dniu rozpoczęcia pracy.

Brak pisemnej umowy nie oznacza jednak, że umowa zawarta ustnie jest nieważna. W tym przypadku bardzo ważne jest, aby pracodawca w terminie 7 dni, potwierdził pracownikowi na piśmie rodzaj umowy oraz jej warunki np.: informacje o obowiązującej, dobowej i tygodniowej normie czasu pracy, o częstotliwości wypłat wynagrodzenia, o urlopie wypoczynkowym oraz długości okresu wypowiedzenia umowy o pracę.

W treści umowy o pracę powinny zostać określone następujące elementy:

- miejsce pracy i miejsce jej wykonywania,
- rodzaj pracy (stanowisko, funkcja, opis wykonywanych czynności),
- termin rozpoczęcia pracy,
- wysokość wynagrodzenia,
- informacja o dobowej i tygodniowej normie czasu pracy,
- częstotliwość wypłat wynagrodzenia,
- informacja o urlopie wypoczynkowym,
- długość okresu wypowiedzenia umowy o pracę.

Ważne: Rodzaj pracy ustalony w umowie nie może być dowolnie zmieniany przez pracodawcę przez wprowadzanie zmian w zakresie czynności pracownika. Katalog zadań powierzanych pracownikowi zawsze powinien odpowiadać rodzajowi pracy, którą określono w umowie.

Zawarcie umowy o pracę w formie pisemnej umożliwia zarówno pracownikowi, jak i pracodawcy, udowodnienie faktu jej zawarcia oraz wszystkich elementów, które wzajemnie uzgodniły strony np. czas rozpoczęcia pracy, wysokość wynagrodzenia.

2. Umowa o pracę, a umowy niepracownicze

Umowa o pracę może mieć następującą formę:

- umowa na okres próbny,
- umowa na czas wykonania określonej pracy,
- umowa na zastępstwo,
- umowa na czas określony,
- umowa na czas nieokreślony.

Umowa o pracę ukierunkowana jest na dłuższą współpracę pracownika pod kierownictwem pracodawcy. Zasady tej współpracy określają przepisy prawa pracy: urlopy, nadgodziny, okresy wypowiedzenia.

Poza, wyżej wyszczególnionymi umowami, pracodawcy proponują wykonanie prac na podstawie tzw. umów cywilnoprawnych, do których należą: umowa zlecenie oraz umowa o dzieło. Umowy takie mogą być zawarte ustnie lub pisemnie.

Przy umowie zleceniu przyjmujący zlecenie zobowiązuje się, że wykona określoną czynność dla zlecającego, natomiast zlecający zobowiązuje się, że za wykonanie powyższej czynności zapłaci wynagrodzenie.

Przy umowie o dzieło przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do wykonania określonego dzieła (np. obrazu, mebli itp.) dla zamawiającego, natomiast zamawiający zobowiązuje się za powyższe dzieło zapłacić.

Umowa zlecenie i umowa o dzieło to umowy, w których strony nie są sobie podporządkowane. Umowy o charakterze cywilnoprawnym nie gwarantują ochrony przewidzianej przepisami prawa pracy.

3. Jak odzyskać od pracodawcy należne wynagrodzenie?

W przypadku, gdy pracodawca nie wypłaca pracownikowi należnego mu wynagrodzenia za pracę może on powyższy fakt zgłosić do Państwowej Inspekcji Pracy. Jeśli te działania nie przyniosą efektu pracownik może zgłosić swoje roszczenie do sądu pracy.

Pracownik kierując do sądu pozew w sprawie pracowniczej np. o wypłatę wynagrodzenia jest z mocy ustawy zwolniony z obowiązku uiszczenia opłaty od pozwu, jeżeli wartość przedmiotu sporu w jego sprawie nie przekroczy 50.000 zł.

Jeżeli wartość przedmiotu sporu przekroczy tę kwotę pracownik jest zobowiązany do uiszczenia opłaty od pozwu w wysokości 5% wartości przedmiotu sporu (nie mniejszej jednak niż 30 zł i nie większej niż 100 000 zł). Na wniosek pracownika, skierowany do sądu, może on zostać zwolniony z tej opłaty. Wniosek w powyższej sprawie pracownik może złożyć:

- pisemnie do sądu rejonowego, do którego kieruje sprawę,
- pisemnie lub ustnie do protokołu w sądzie, który rozpatruje sprawę.

We wniosku o częściowe lub całkowite zwolnienie z kosztów sądowych pracownik powinien szczegółowo opisać swoją trudną sytuację rodzinną, osobistą, dochodową i majątkową. Powinien także załączyć dokumenty (np. rachunki, faktury, zaświadczenia lekarskie), które potwierdzają ponoszone koszty utrzymania pracownika i członków jego rodziny pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym. Do wniosku należy obowiązkowo złożyć formularz „Oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania”. Jest on dostępny w sądach oraz na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości.

Kierując pozew do sądu o zapłatę wynagrodzenia za pracę stroną powodową jest zawsze pracownik, natomiast stroną pozwaną pracodawca. W pozwie należy określić strony podając imię, nazwisko i adres zamieszkania powoda oraz imię, nazwisko i adres pozwanego (jeśli jest osobą fizyczną) lub nazwę i siedzibę pozwanego (jeśli jest osobą prawną).

! **Ważne:** Oprócz kwoty wynagrodzenia pracownik może dochodzić również odsetek z tytułu opóźnienia w wypłacie wynagrodzenia.

Pozew powinien zostać skierowany do sądu rejonowego wydziału pracy i ubezpieczeń społecznych, w okręgu którego:

- zamieszkuje lub ma swoją siedzibę pracodawca,
- praca jest lub była wykonywana,
- znajduje się zakład pracy.

Jeśli wartość przedmiotu sporu przekracza 75.000 zł pozew należy wnieść do sądu okręgowego.

W pozwie należy określić swoje żądanie przez wskazanie wysokości kwoty niewypłaconego wynagrodzenia, z określeniem od kiedy powinny być naliczane odsetki.

W pozwie pracownik może żądać ponadto:

- zasądzenia od pracodawcy kosztów postępowania np. kosztów adwokata,
- przeprowadzenia rozprawy pod nieobecność pracownika,
- nadania wyrokowi rygoru natychmiastowej wykonalności,
- wydanie wyroku zaocznego, jeśli pozwany nie stawi się na rozprawę,
- wezwania na rozprawę wskazanych przez powoda świadków i biegłych.

W treści pozwu należy opisać stan faktyczny, uzasadnić swoje żądania oraz przytoczyć dowody potwierdzające ich prawdziwość np. umowę o pracę, imiona, nazwiska i adresy świadków. Pozew trzeba bezwzględnie podpisać oraz wymienić wszystkie załączniki do pozwu.

4. Państwowa Inspekcja Pracy

Państwowa Inspekcja Pracy jest organem powołanym do sprawowania nadzoru i kontroli przestrzegania przez pracodawców prawa pracy np. w zakresie przepisów dotyczących:

- bezpieczeństwa i higieny pracy,
- czasu pracy,
- wymiaru urlopów wypoczynkowych,
- ochrony pracy kobiet,
- zatrudniania młodocianych i osób niepełnosprawnych,
- wypłat wynagrodzenia za pracę oraz innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy.

Inspektorzy pracy sprawdzają wnioski zgłaszane przez pracowników dotyczące:

- niepotwierdzenia na piśmie warunków umowy o pracę,
- rozwiązywania stosunku pracy z rażącym naruszeniem przepisów prawa,

- nieprzestrzegania norm czasu pracy,
- niewypłacania w terminie wynagrodzenia za pracę lub innego świadczenia,
- niewydania pracownikowi świadectwa pracy,
- nieprzestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

Jeżeli zatem pracodawca narusza prawa pracownika może on wnieść do właściwego Okręgowego Inspektoratu Pracy skargę na pracodawcę domagając się przeprowadzenia u pracodawcy kontroli. W Koszalinie Oddział Okręgowego Inspektoratu Pracy mieści się przy ul. Piłsudskiego 55.

ADRES:

ul. Piłsudskiego 6/2, 75-511 Koszalin

DOJAZD: **A** 2, 6, 8, 10, 11, 14

GODZINY PRACY BIURA:

poniedziałek	12.30-18.30
wtorek	14.00-19.00
środa	13.30-18.30
czwartek	08.00-13.00
piątek	14.00-19.00

www.bpokoszalin.pl

Umów się na wizytę:
tel. 94 347 34 02
porady@bpokoszalin.pl

W szczególnych przypadkach doradcy mogą udzielić porad w domu klienta. Mogą się o nią ubiegać osoby chore, niepełnosprawne lub mające trudności z poruszaniem się.